

Οι «σκιές» μετά τη Σύνοδο

Αννα Διαμαντοπούλου

Τα Ελληνοτουρκικά και πάλι σε διμερές επίπεδο

«Η 17η Δεκεμβρίου είναι η συμβολική έναρξη του ευρωπαϊκού πειράματος με την Τουρκία. Η Τουρκία θα αναμετρηθεί με τον εαυτό της.

Οι μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται στο πολιτικό σύστημα και στη λειτουργία του κράτους, στον χώρο της δικαιοσύνης, στην οικονομία, στην παιδεία και σε κάθε άλλο χώρο του δημόσιου βίου της γειτονικής χώρας έχουν χαρακτηρίσει ειρηνικής επανάστασης. Ο χρόνος θα δείξει αν η πολιτική βούληση είναι ισχυρή και η κοινωνία ώριμη για να απορροφήσει τις επιπτώσεις αυτών των αλλαγών. Εμείς ευχόμαστε στην Τουρκία επιτυχία για το δικό μας, το δικό της, αλλά και το συμφέρον της ευρύτερης περιοχής της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.

Σ' αυτήν την ιστορικής σημασίας διαπραγματευτική βεβαίως δεν κρίνεται γενικώς και αορίστως «το ευρωπαϊκό συμφέρον». Η κάθε χώρα θέτει και διεκδικεί τα δικά της μακροχρόνια συμφέροντα.

Από ελληνικής πλευράς η μεταφορά στο ευρωτουρκικό πλαίσιο των ελληνοτουρκικών σχέσεων ήταν το πνεύμα και η βάση που προσέφερε το «Ελσίνκι». Η ελληνική κυβέρνηση καθυστέρησε, παλινδρόμησε, αδράνησε και το αποτέλεσμα ήταν να μεταθέσουμε και πάλι τις ελληνοτουρκικές σχέσεις σε διμερές επίπεδο, απονευρώνοντας τη διατύπωση του Ελσίνκι σε δύο σημεία: πρώτον στο χρονοδιάγραμμα και τον ρόλο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο θέμα της επίλυσης των διαφορών και δεύτερον στο Κυπριακό, όπου το δόγμα της «αδρανούς συμπάρτασης» διατηρήθηκε. Ουσιαστικά δεν πετύχαμε την επιβεβαίωση του αυτονόητου: δηλαδή την αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεχθήκαμε μία δήλωση της Τουρκίας για την πρόθεσή της για μελλοντική αναγνώριση υπό ασαφείς προϋποθέσεις. Κοιτώντας μπροστά μπορούμε να κατανοήσουμε ότι η μεγάλη στρατηγική πρόκληση είναι μία δεύτερη ευκαιρία για την επίλυση του Κυπριακού.

Ο Πρωθυπουργός κ. Καραμανλής καλείται να παρουσιάσει πλέον στο νέο τοπίο το σχέδιο και τη στρατηγική για τη χώρα... Τα έτοιμα τελειώνουν.»

Παναγιώτης Μπεγλίτης

Σύντομα θα φανεί το αδιέξοδο των παραλείψεων Καραμανλή

«ΣΤΗΝ πιο κρίσιμη συνάντηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το μέλλον των ευρωπαϊκών σχέσεων, όπου οι αποφάσεις θα ήταν καθοριστικές για την πορεία των ελληνοτουρκικών σχέσεων και το Κυπριακό, η κυβέρνηση της ΝΔ προσήλθε, για μια ακόμη φορά, χωρίς στρατηγικό προσανατολισμό και συγκεκριμένους διαπραγματευτικούς στόχους. Συνεπώς στην τακτική που ακολουθεί εδώ και εννέα μήνες στην εξωτερική πολιτική, στην αναζήτηση του ελάχιστου κοινού παρονομαστή, βρέθηκε μπροστά στη σκληρή ευρωπαϊκή πραγματικότητα απροετοίμαστη, αλλά και σκοπιμώς απύσχα.

Το κενό όμως στην εξωτερική πολιτική το καλύπτουν εκείνοι που γνωρίζουν τι θέλουν και πώς να το διαπραγματευθούν. Τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έρχονται να επιβεβαιώσουν τους φόβους μας ότι θα ήταν τελικά κατώτερα των αναγκών και των πολιτικών δυνατοτήτων της χώρας.

Στις ελληνοτουρκικές σχέσεις η επίλυση των προβλημάτων παραπέμπεται στον μέλλοντα χρόνο και στην καλή βούληση της εκάστοτε τουρκικής πολιτικής ηγεσίας, αφού η κυβέρνηση φρόντισε να μην υπάρξει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας.

Χωρίς χρονοδιάγραμμα όμως, δηλαδή χωρίς ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο υποχρεώσεων για την Τουρκία, θα συνειδητοποιήσουμε γρήγορα ότι τα επόμενα 10-15 χρόνια που θα διαρκέ-

σουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις θα ζήσουν με όλα τα προβλήματα μας με την Τουρκία. Ποιον λόγο θα είχε η Τουρκία να προστρέξει, πριν από την ολοκλήρωση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων και εν αναμονή της ένταξής της, στην επίλυση των προβλημάτων;

Αντίθετα με τη διμεροποίηση των ελληνοτουρκικών σχέσεων κινδυνεύουμε σοβαρά να γίνουμε δέσμοι της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας και των ενδεχόμενων προβλημάτων της.

Αλλά και στο θέμα της αναγνώρισης της Κύπρου, η σιωπή της κυβέρνησης ήταν εκκωφαντική... Η κυπριακή πολιτική ηγεσία έμεινε ουσιαστικά αβοήθητη και αυτό φάνηκε στα συμπεράσματα, αφού δεν δημιουργείται σαφής υποχρέωση στην Τουρκία να προχωρήσει στη διεθνή αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Ακόμα και η de facto αναγνώριση συνδέεται με την υλοποίηση δήλωσης της τουρκικής κυβέρνησης για την υπογραφή σχετικού πρωτοκόλλου για την προσαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσης, που δεν παράγει καμία πολιτική και νομική δέσμευση και επαφίεται στη βούληση και τους χειρισμούς του κ. Ερντογάν.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είχαμε την ευκαιρία και τη δυνατότητα να συμβάλουμε στη διαμόρφωση ενός σαφούς πλαισίου όρων και προϋποθέσεων που θα συνδεδεαν τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Τουρκίας τα επόμενα χρόνια. Αυτό δεν επιτεύχθηκε.

Σύντομα θα φανεί το στρατηγικό αδιέξοδο των επιλογών και των παραλείψεων της κυβέρνησης.»

Πανηγυρίζει ο τουρκικός Τύπος

ΘΡΙΑΜΒΕΥΤΙΚΑ είναι τα πρωτοσέλιδα των τουρκικών εφημερίδων μετά την ιστορική απόφαση στη Σύνοδο Κορυφής των Βρυξελλών οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις με την Τουρκία να ξεκινήσουν στις 3 Οκτωβρίου του επόμενου έτους.

«Τα καταφέραμε. Αρχίζουν οι διαπραγματεύσεις» τιτλοφορείται η εφημερίδα Χουριέτ, η οποία παρατηρεί ότι «αν δεν πήρε η Τουρκία όλα όσα ήθελε, ωστόσο δεν υποχώρησε και σε όλα όσα της ζήτησαν».

Στον ίδιο τόνο είναι και η εφημερίδα «Μιλιέτ» με πρωτοσέλιδο «Είμαστε και εμείς μέσα», η «Σαμπάχ» μιλά για «Ευρωπαϊκή επανάσταση» και η αγγλόφωνη «Turkish Daily News» για «Ιστορικό συμβιβασμό».

Η φιλοκυβερνητική «Γενί Σαφάκ» τιτλοφορείται «Τα καταφέραμε. Ιστορικό βήμα, ιστορική κίνηση» και καλεί τους αναγνώστες να συμμετάσχουν στη μεγάλη γιορτή που διοργανώνει ο ισλαμιστής δήμαρχος της Αγκυρας.

Στο σύνολό τους οι εφημερίδες αναφέρονται λεπτό προς λεπτό στο σκληρό παζάρι που διαδραματίστηκε για την Κύπρο και επισημαίνουν ότι «οι Ευρωπαίοι υπέκυψαν στις απειλές του Ερντογάν να τα παρατήσει και να φύγει από τις Βρυξέλλες» («Γενί Σαφάκ»). Μάλιστα η «Σαμπάχ» στην πρώτη σελίδα γράφει στα αγγλικά «Thank you, Goodbye».

Ωστόσο δεν λείπουν και οι επικριτικοί τίτλοι όπως της εθνικιστικής εφημερίδας «Γενί Τζα» «Η Τουρκία ατιμώστηκε» και της αντιπολιτευόμενης «Τζουμχουριέτ» «Ημερομηνία έναντι παραχωρήσεων στην Κύπρο. Ο πρωθυπουργός υπέκυψε στις πιέσεις».

Με επιφυλακτικότητα αντιμετωπίζει ο γνωστός μουσικός και βουλευτής του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος, Ζιλφί Λιβανελί, τη συμφωνία που έκλεισε ο Ταγίπ Ερντογάν. «Μπορεί να θριαμβολογεί τώρα, όμως τους επόμενους τρεις μήνες τα πράγματα θα χειροτερέψουν για την Τουρκία, γιατί ο κόσμος αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα, τα οποία ο πρωθυπουργός δεν θα μπορέσει να λύσει ούτε μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Οι «δεύτερες σκέψεις»

Όσο για τη δέσμευση σχετικά με την επέκταση της Τελωνειακής Ένωσης με την Κύπρο, ο κ. Λιβανελί εκτιμά ότι ίσως στο πίσω μέρος του κεφαλιού του Ερντογάν να ήταν μια «πιθανή επίλυση του Κυπριακού και κατά συνέπεια η ίδρυση ενός κοινού κράτους πριν από τις 3 Οκτωβρίου, ώστε τελικά να μπορέσει να αποφύγει να υπογράψει Τελωνιακή Ένωση με την Κύπρο».

Τόσο ο Λιβανελί όσο και άλλοι Τούρκοι δημοσιογράφοι και αναλτές με τους οποίους επικοινωνήσαμε εκτιμούν ότι η δέσμευση Ερντογάν έγινε ύστερα από επικοινωνία με το στρατιωτικό-πολιτειακό κατεστημένο της Αγκυρας, δηλ. με τον πρόεδρο της Τούρκικης Δημοκρατίας και τους στρατιωτικούς.

Παρ' όλο που οπαδοί του υποδέχθηκαν τον Ταγίπ Ερντογάν στο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης «ως κατακτητή της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ωστόσο έλειψαν μαζικές και αυθόρμητες συγκεντρώσεις και αυτοκινητοπομπές με τουρκικές σημαίες, όπως συμβαίνει, αν μη τι άλλο, έπειτα από κάθε μεγάλη νίκη ποδοσφαιρικού αγώνα.

ΚΚΕ

«Ωδινεν όρος και έτεκε μυν»

ΜΕ τη φράση «Ωδινεν όρος και έτεκε μυν» το ΚΚΕ σχολίασε την απόφαση της συνόδου κορυφής της Ε.Ε. τονίζοντας ότι δεν περιλαμβάνεται ούτε η τυπική αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας από την πλευρά της Τουρκίας. «Με αυτόν τον τρόπο η Ευρωπαϊκή Ένωση διαγράφει στην ουσία τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας για το Κυπριακό, και ειδικά τη διεθνή διάσταση του ως πρόβλημα εισβολής και κατοχής από τον τουρκικό στρατό του βόρειου μέρους της Κύπρου, και μπαι-

νουν έτσι υπό αμφισβήτηση οι αποφάσεις του ΟΗΕ». Το ΚΚΕ επιστημαίνει ότι η Τελωνιακή Ένωση δεν σημαίνει και αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας και συνεχίζει.

«Η Τουρκία προβάλλει μονομερείς διεκδικήσεις στο Αιγαίο και αμφισβητεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας. Οι διαφορές αυτές παραπέμπονται στη Χάγη» και καταλήγει: «Η ελληνική κυβέρνηση εξαφάνισε από τα συμπεράσματα το ζήτημα του Αιγαίου και των τουρκικών παραβιάσεων. Ο λαός ασβγάει συμπεράσματα».

ΣΥΝ

Οι στόχοι δεν... επιτεύχθηκαν

Ο ΣΥΝ υπογραμμίζει ότι οι βασικές επιδιώξεις, όπως η αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας, το χρονοδιάγραμμα για την απομάκρυνση των τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων από την Κύπρο, καθώς και σαφείς δεσμεύσεις για την αντιμετώπιση των ελληνοτουρκικών ζητημάτων σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο και τους διεθνείς κανόνες δεν επιτεύχθηκαν. Όσον αφορά την έμμεση αναγνώριση της υπογραφής των τελωνειακών συμφωνιών, που μετατέθηκε στο μέλλον, ο ΣΥΝ εκτιμά ότι είναι ανεπαρκής ενώ

για τις ελληνοτουρκικές διαφορές, τονίζεται πως δεν εξασφαλίζεται σαφής δέσμευση της γειτονικής χώρας και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την επίλυση τους στην πορεία των διαπραγματεύσεων της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. «Αναφορικά με τη γενικότερη αντιμετώπιση του θέματος, οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δίνοντας ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων στην Τουρκία, έθεσαν όρους και προϋποθέσεις που τις καθιστούν αβέβαιες στην τελική τους έκβαση».